Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Vapaaehtoismatkailun mahdollisuudet kylille

6.10.2026

Terja Wahlberg, SAMK Matkailun kehittämiskeskus

Luottamuksellinen – Confidential (2Y)

Welcome to Volunteer – matkalla yhteiseen hyvään -hanke

1.9.2026 – 31.8.2028

Hankkeen hallinnoijana toimii Satakunnan ammattikorkeakoulu.
Hankkeen osatoteuttajana on Satakunnan yhteisökeskus.

Kokonaisrahoitus	182 427,96 €
Maaseuturahoitus	155 063,76€

Welcome to Volunteer – matkalla yhteiseen hyvään - Matkailun kehittämiskeskus

Euroopan unionin osarahoittama

samk | Matkailun kehittämiskeskus

SATAKUNNAN YHTEISÖKESKUS

Mitä on vapaaehtoismatkailu?

Kuva Anna Pentikäinen

- Matkailun muoto, jossa matkakohteessa oleskelun lisäksi osallistutaan erilaisiin paikallisiin projekteihin
- Liittyvät usein ympäristönsuojeluun, yhteisöjen tukemiseen tai rakennusten ja kulttuuriesineiden kunnostamiseen
- Vapaaehtoismatkailu yhdistää kaksi ulottuvuutta: matkustamisen ja vapaaehtoistyön. Se sisältää samanaikaisesti sekä lomailun että työnteon piirteitä.
  (Wearing, 2001)
- Osana kestävää matkailua ja uudistavaa matkailua
- Motiiveina:
  - Halu auttaa, oppia, luoda = vapaaehtoistoiminta
  - Halu matkustaa ja samalla kokea uutta, aitoja elämyksiä
- Vapaaehtoismatkailu voi parhaimmillaan syventää matkailijan ymmärrystä paikallisesta luonnosta, kulttuurista ja yhteisöstä. Toiminnan tulisi olla aidosti yhteisölähtöistä ja paikallisista tarpeista nousevaa

Huomioitavaa vapaaehtoismatkailussa

- asiakkaat usein kokeneita matkailijoita, nuoria, lapsiperheitä
- aitoudesta ja vastuullisuudesta kiinnostuneita
- lyhytkestoista
- valmis tekemään vapaaehtoistyötä 3–6 h/päivä
- perehdytyksen merkitys suuri, siihen varattava aikaa esim. turvallisuusasioihin
- vakuutukset ja työvarusteet toimialan mukaisesti
- kieliasiat ja kulttuuri

Lähde Rositsa Röntynen (2022)

Welcome to Volunteer – matkalla yhteiseen hyvään tavoitteet

Päätavoite:

Kehittää Satakuntaan **yhteinen ja kevyt vapaaehtoismatkailun toimintamalli, joka**

- vahvistaa yhdistysten ja matkailuyritysten yhteistyötä ja
- mahdollistaa matkailijoiden ja paikallisten lyhytkestoisen osallistumisen vapaaehtoistoimintaan osana kestävää ja uudistavaa matkailua.

Muut tavoitteet:

- Vahvistaa yhdistysten ja matkailuyritysten osaamista ja valmiuksia toimia maahanmuuttajataustaisten henkilöiden ja matkailijoiden kanssa.
- Testata kehitettyä toimintamallia pilottien kautta sekä juurruttaa yhteistyötä yhdistysten ja matkailuyritysten välille
- Helpottaa matkailijoiden ja paikallisten osallistumista vapaaehtoistoimintaan kehittämällä selkeitä osallistumispolkuja ja toimintamalleja yhdistysten ja matkailuyritysten käyttöön
- Vahvistaa Satakunnan alueellista elinvoimaa ja matkailun kilpailukykyä kehittämällä vapaaehtoismatkailusta uudistava osa alueen matkailutarjontaa

Euroopan unionin osarahoittama
samk | Matkailun kehittämiskeskus
SATAKUNNAN YHTEISÖKESKUS

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Toimenpiteet hankkeessa

Luodaan yhteinen toimintatapa ja vahvistetaan toimijoiden valmiuksia vapaaehtoismatkailuun

Yhteinen toimintamalli ja osaaminen

1. Toimintamallin kehittäminen

Yhdistysten ja matkailuyritysten tarpeiden ja mahdollisuuksien kartoitus

Työpajat ja toimijoiden verkostoituminen

Yhteisen toimintamallin, roolien, vastuiden ja pelisääntöjen määrittely

Pilotointisuunnitelman laatiminen

2. Osaamisen ja valmiuksien lisääminen

Koulutukset ja infotilaisuudet toimijoiden tarpeiden pohjalta

Perehdytys vapaaehtoismatkailuun, viestintään ja turvallisuuteen

Materiaalipankki ja käytännön ohjeet toimijoiden tueksi

Euroopan unionin osarahoittama

samk | Matkailun kehittämiskeskus

SATAKUNNAN YHTEISÖKESKUS

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Toimenpiteet hankkeessa

Testataan toimintamallia käytännössä ja tehdään osallistumisesta helppoa sekä matkailijalle että paikalliselle toimijalle.

Malli käytäntöön – pilotointi ja osallistumispolut

3. Pilotoinnit

Viisi pilottia Satakunnassa

Toimintamallin testaaminen ja kokemusten kerääminen

Palautteen perusteella mallin kehittäminen ja viimeistely

Suunnitelma mallin käyttöönotosta ja jatkuvuudesta

4. Osallistumispolkujen luominen

Vapaaehtoismatkailuun sopivien tehtävien palvelumuotoilu

Selkeät osallistumispolut matkailijoille ja paikallisille

Tehtävien näkyvyyden ja tavoittavuuden kehittäminen

Eri kohderyhmien ja kielellisen saavutettavuuden huomioiminen

Euroopan unionin osarahoittama
samk | Matkailun kehittämiskeskus
SATAKUNNAN YHTEISÖKESKUS

Luottamuksellinen - Confidential

Toimenpiteet hankkeessa

Tavoitteena on, että kehitetty toimintamalli ja opit jäävät alueen toimijoiden käyttöön myös hankkeen päätyttyä.

Tulokset näkyviksi ja käyttöön

5. Viestintä ja tulosten levittäminen

Viestintä verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa

Hankkeen kokemusten, tulosten ja hyvien käytäntöjen jakaminen

Materiaalien avoin julkaiseminen

Alueelliset esittelytilaisuudet ja mediaviestintä

Tulosten juurruttaminen Satakunnan yhdistys- ja matkailutoimintaan

Hankkeen aloituswebinaari
19.11.2026
Klo 14-16
https://www.matkailunkehittamiskeskus.fi/tapahtumat/

Euroopan unionin osarahoittama
samk | Matkailun kehittämiskeskus
SATAKUNNAN YHTEISÖKESKUS

Vapaaehtoismatkailu Suomessa?

Suomessa toiminta kytkeytyy vahvasti **luonnonsuojeluun, ympäristön ennallistamiseen sekä kulttuuriperinnön ja maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitoon**.

Matkailijat haluavat olla tasavertaisia osallistujia ja "hetkellisiä paikallisia”

miten matkailu voi tukea paikan hyvinvointia ja elinvoimaisuutta.

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Vapaaehtoismatkailun tuotteita Suomessa

- Metsähallituksen Paimenviikot

  Matkailija varaa ja maksaa viikon mittaisen majoituksen kansallispuistossa tai luonnonsuojelualueella sijaitsevassa perinnepirtissä. Vastineeksi hän sitoutuu hoitamaan alueella laiduntavia eläimiä (kuten lampaita tai kyyttöjä), seuraamaan niiden vointia ja vaihtamaan niille vettä.

- Luonnonsuojelu- ja talkooleirit

  Metsähallitus ja WWF Suomi

  Järjestävät luontotalkoita kansallispuistoissa. Ohjelmaan kuuluu esimerkiksi pitkospuiden ja retkeilyreittien kunnostusta, roskien keräämistä saaristosta tai vieraslajien (kuten jättipalsamin tai kurtturuusun) torjuntaa. Matkailijoille tarjotaan usein yhteismajoitus ja ruokailut talkoopanosta vastaan.

- Kulttuuri- ja musiikkifestivaalien talkootuotteet

- WWOOF Suomi (World Wide Opportunities on Organic Farms)
  - kansainvälinen verkosto, joka toimii erittäin aktiivisesti myös Suomessa
  - Matkailija (wwoofaaja) asuu paikallisella luomutilalla tai omavaraisuutta harjoittavassa kohteessa. Hän saa ilmaisen majoituksen ja ruoan vastineeksi noin 4–6 tunnin päivittäisestä työpanoksesta.

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Mitä vapaaehtoismatkailu voisi tarkoittaa kylille?

tapahtuma, johon tarvitaan apua

Luontokohde, jota pitää hoitaa esim. luontopolku

Paikka, joka vaatii kunnostamista Esim. kylätalo

yhteinen alue, josta halutaan pitää huolta

”Vapaaehtoismatkailusta puhuttaessa ei tarvitse ajatella kaukaisia kohteita tai suuria hankkeita. Suomessa se voi tarkoittaa hyvin konkreettisesti sitä, että matkailija tulee kylälle ja osallistuu johonkin sellaiseen tekemiseen, jolla on siellä oikeasti merkitystä.”

Matkailija ei tule vain katsomaan kylää. Hän tulee mukaan kylän elämään.

Voisiko matkailija osallistua?

Vapaaehtoismatkailu syntyy kylän omasta tarpeesta

Kylän tarve → Sopiva tehtävä → Matkailijan kokemus → Paikallinen palvelu → Hyöty koko kylälle

”Tämä pitäisi saada tehtyä.”

”Tähän matkailija voisi osallistua.”

”Saan tehdä, oppia ja kohdata.”

- majoitus
- ruoka
- sauna
- retki
- muu ohjelma

Vapaaehtoistehtävä ei yksin ole matkailutuote.

Se voi olla osa laajempaa matkailukokemusta.

Matkailijan vapaaehtoistöitä voivat olla mm.

- vieraslajien torjunta (Hawkhill, LupiiniBattle)
- metsän hoito, vesakot
- perinnemaiseman hoito
- niittotyö
- rakennusten, tilojen kunnostus
- seuralaispalvelu (ikääntyneille)
- perinnetöihin osallistuminen

Röntynen, 2022

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Mitä kylät ja yhdistykset voisivat tästä saada?

Matkailijan osallistuminen voi hyödyttää muutakin kuin yhtä yritystä.

YHTEISÖ

- uusia ihmisiä ja kohtaamisia
- kulttuurien välisiä kohtaamisia, kielitaidon karttumista

Yhteiset tekemisen ja oppimisen hetket

ELINVOIMA

- paikallinen tekeminen ja palvelut näkyviksi

MATKAILU

- uusia sisältöjä ja syitä tulla kylälle

TULOJA

- majoitus, ruoka, ohjelmapalvelut, muut palvelut

Sesonkien tasaaminen

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Pelkkä talkoo ei vielä tee matkailutuotetta

Vapaaehtoismatkailu ei tarkoita ilmaista työvoimaa

MATKAILIJALLE

- mielekäs tehtävä
- turvallinen tekeminen
- kohtaaminen
- kokemus

KYLÄLLE

- todellinen tarve
- selkeä tehtävä
- ohjaus ja vastuut
- yhteiset pelisäännöt

YRITYKSELLE

- matkailupalvelu
- majoitus
- ruoka
- muu ohjelma

Tavoitteena on rakentaa matkailukokemus, jossa matkailija osallistuu yhteisön kannalta mielekkääseen toimintaan.

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Kuva Elmeri Elo

Mitä matkailija voisi tulla tekemään meidän kylällemme?

Mitä täällä tarvitaan?

Mihin matkailija voisi osallistua?

Mitä hän voisi kokea samalla?

Ketkä kylällä voisivat hyötyä?

Welcome to Volunteer – matkalla yhteiseen hyvään

Yhteystiedot

Terja Wahlberg
SAMK, Matkailun kehittämiskeskus
terja.wahlberg@samk.fi
p. 044 710 3385

Jaana Tuomela
Satakunnan yhteisökeskus
jaana.tuomela@yhteisokeskus.fi
p. 044 – 529 8679

Euroopan unionin osarahoittama

samk | Matkailun kehittämiskeskus

SATAKUNNAN YHTEISÖKESKUS